

INFORMACIJA O POTREBI OBEZBJEĐENJA SREDSTAVA ZA PROJEKAT GENERALNOG REMONTA PRUGE, SANACIJU ČELIČNIH MOSTOVA I TUNELA, KAO I ZA MODERNIZACIJU DEPOA I RADIONICA

Ministarstvo kapitalnih investicija je u proteklom periodu bilo jedno od najvećih korisničkih institucija bespovratnih sredstava (grantova) iz dostupnih EU fondova, primarno Investicionog okvira za Zapadni Balkan (Western Balkans Investment Framework – WBIF), za oblast saobraćaja.

Grant za projekat unapređenje željezničkog saobraćaja u Crnoj Gori (sanacija 3 čelična mosta, remont gornjeg stroja na dionici Lutovo – Bratonožići - Bioči) kroz stvaranje uslova za povećanje brzine, poboljšanje pouzdanosti infrastrukture i smanjenje troškova održavanja je odobren **6. decembra 2018. godine** na 19. sastanku Upravnog odbora WBIF-a, koji je održan u Luksemburgu. U pitanju je bio treći poziv za dostavljanje projektnih predloga za kofinansiranje investicija (investicione grantove).

Grant za projekat rekonstrukcije deset čeličnih mostova i 8 tunela je odobren **10. decembra 2020. godine** na 23. sastanku Upravnog odbora WBIF-a, koji je održan online. U pitanju je bio peti poziv za dostavljanje projektnih predloga za kofinansiranje investicija (investicione grantove).

Nakon što su odobrena prethodno pomenuta bespovratna sredstva, pristupilo se pripremi ugovorne dokumentacije i pregovorima o zaključivanju ugovora o kreditu sa Evropskom investicionom bankom (EIB), u vrijednosti od 50% od procijenjene vrijednosti investicija, jer je shodno važećoj Metodologiji WBIF-a, 50% obezbijeđeno putem grantova. Određeno vrijeme je izgubljeno upravo u proceduri zamjene vodeće banke za jedan od odobrenih projekata, tj. Njemačka razvojna banka (KfW) je na projektu sanacije 3 čelična mosta i remonta gornjeg stroja na dionici Lutovo-Bratonožići zamijenjena sa Evropskom investicionom bankom (EIB), koja je prvobitno samo podržala projekat rekonstrukcije deset čeličnih mostova i 8 tunela, zbog promijenjene politike KfW koja više ne podržava oblast saobraćaja u Crnoj Gori.

Nakon što je pripremljen predlog Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, i isti upućen na usvajanje od strane Skupštine Crne Gore, EIB je dostavio nacrt Ugovora o kreditnom zaduženju na iznos koji je bio za 8 miliona eura veći, u odnosu na prvobitno planirani i odobreni iznos od 32 miliona eura, i koji je članom 14 stav 1 alineja 4 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu ("Sl. list CG", br. 152/2022 od 30.12.2022. godine), bio definisan kao planirano zaduženje države za 2023. godinu, i to: *„Sa Evropskom investicionom bankom (EIB), za potrebe Željezničke infrastrukture Crne Gore, a za potrebe finansiranja Projekta generalnog remonta pruge, sanaciju čeličnih mostova i tunela, kao i za modernizaciju depoa i radionica, za koje će se kreditor utvrditi tokom godine, u iznosu do 32.000.000,00 eura.“*

Naime, prvobitno planirani paket, koji je bio obuhvaćen Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, predviđa zaduživanje u iznosu 32 miliona eura koji je praćen jednakim iznosom (32 miliona eura) granta, ali su zbog prisutnih inflatornih kretanja Donator i EIB ove iznose povećali za po 8 miliona eura, tj. na 40 miliona eura kredita plus 40 miliona eura granta, i za koje se kao krajnje korisničke institucije pojavljuju Željeznička infrastruktura Crne Gore A.D. i Održavanje željezničkih voznih sredstava A.D.

Kako se i pored nastojanja da se usvojene izmjene i dopune Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, do sada to nije desilo, a Investitor / Korisnik sredstava je izložen kontinuiranim upozorenjima od strane Donatora da se sredstva mogu povući, jer je proteklo više od tri godine od odobravanja sredstava, što je period u kome Donator zahtijeva da se okončaju sve potrebne procedure i započne sa implementacijom projekata. Osim toga, postoji opravdani strah da Donator neće odobravati sredstva za nove projekte, ukoliko se ne počne sa implementacijom već odobrenih sredstava, što u konkretnom slučaju znači rizik da država neće dobiti grant u vrijednosti od 112,6 miliona eura za rekonstrukciju željezničke dionice Bar-Golubovci, ukoliko ovaj zahtjev bude pozitivno ocijenjen, a o čemu odluka predstoji početkom decembra 2023. godine.